

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет Економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕБА

Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
«08» 09 2022

Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН
Анатолій ПОЛУХІН
«08» 09 2022

Система менеджменту якості
ПРОГРАМА

Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології»

Освітньо-професійна програма: «Підприємництво та бізнес-технології»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма семестрового контролю
Денна	2	4	90/3,0	90	Диф.залік-4с
Заочна	3	5	90/3,0	90	Диф.залік-5с

Індекс РБ – 6-076-3/21-2.2.2.1

РБ-6-076-3з/21-2.2.2.1

СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022

Система менеджменту якості.
Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
ПП 11.01.01-01-2022

Стор. 2 із 11

Програма практики розроблена на основі робочих навчальних планів РБ-6-076-2/21, затвердженого «16» 06 2021р., РБ-6-076-2з /21, затвердженого «15» 06 2021р., спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології».

Програму розробив
Ст. викладач кафедри економіки
та бізнес-технологій

Олександра НАЗАРЕНКО

Гарант ОПП
Доцент кафедри економіки
та бізнес-технологій

Вероніка КОМАНДРОВСЬКА

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнес-технологій протокол від «05» 04 2022р. № 5

Завідувач кафедри

Оксана ЧУМАК

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 7 від «07» 04 2022р.

Голова НМРР
Доцент кафедри бізнес-аналітики
та цифрової економіки

Анатолій ТОФАНЧУК

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

1. ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ТА ПРО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ

Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології» є обов'язковою складовою циклу практичної підготовки бакалаврів за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» включає базові знання з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності діяльність необхідних для майбутньої професійної діяльності, бакалаврів підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, здатних вирішувати певні проблеми і задачі за умови оволодіння системою загальних та фахових компетентностей. ОПП «Підприємництво та бізнес-технології» передбачає теоретичну та практичну підготовку в сферах бізнес-проекування і консалтингу, інформаційного і технологічного забезпечення ефективності, конкурентоспроможності й інноваційності бізнесу. Акцент робиться на адаптації та впровадженні в професійну діяльність знань, аналітичних, комунікативних, організаторських, підприємницьких навичок інтегративного вирішення завдань з ведення підприємницької діяльності та використання бізнес-технологій.

2. ВІДОМОСТІ ПРО БАЗИ ПРАКТИКИ

Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології» здобувачів вищої освіти університету проводяться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам навчальних планів та відповідних програм.

Вибір бази практики здійснюється з урахуванням можливості бази практики організувати робоче місце здобувача вищої освіти і забезпечити кваліфіковане керівництво практикою з боку найбільш досвідчених фахівців; науково-дослідних інтересів здобувачів вищої освіти; відповідності специфіки бази практики спеціальності (освітньо-професійній програмі або спеціалізації) фахівців.

Базами практики можуть бути підприємницької структури, організації та установи будь-якої форми власності в Україні, які мають належні умови для проведення практики, а також на кафедрі економіки та бізнес-технологій. Основними місцями проведення практики здобувачів є комп'ютерний клас, методичний кабінет та навчальні аудиторії кафедри.

3. ЦІЛІ ПРАКТИКИ

Під час проходження практики практикант повинен досягнути наступних цілей:

знати:

— теоретичні основи управління підприємницькою, торгівельною та біржовою діяльністю;

- економічний аналіз з використанням методів аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства;
- економічну сутність явищ, процесів і операцій, щодо здійснення операційної та фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємств, та розробка заходів та пропозицій їх ефективного функціонування на ринку;
- сформуванню у здобувачів вищої освіти уяву про майбутній фах, про професію та її роль і значення у сучасних умовах;

вміти:

- проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати підприємницьку діяльність.
- застосовувати інструменти, методи для аналізу фінансового стану підприємств та розробка пропозицій та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.
- показувати вміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
- визначати, аналізувати проблеми та розробляти заходи по ефективності функціонування підприємств, а також здійснювати заходи щодо інтеграції бізнес-процесів, підвищення їх ефективності та одержання синергетичного ефекту;
- виявляти та обґрунтовувати пріоритетні напрями організації та ведення власного бізнесу.

4. МЕТА ПРАКТИКИ

Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами і формами організації професійної діяльності та знаряддями праці, поглиблення та закріплення здобувачами теоретичних знань з самостійної роботи за спеціальністю, одержання здобувачами необхідних практичних навичок щодо обирання і систематизації інформаційно-аналітичного матеріалу, дослідження системи управління підприємствами, конкретних економічних та виробничо-господарських завдань, які входять до обов'язків фахівців з відповідної спеціальності на базі практики.

5. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (далі – ЗК)

- ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

6. ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (далі – ФК)

ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

ФК 11. Здатність здійснювати проектування та експертизу розвитку бізнесу підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 12. Здатність застосовувати інструментарій процесного підходу, технології моделювання та опису бізнес-процесів підприємницьких, торговельних та біржових структур, методи їх статистичного контролю та ідентифікації проблем функціонування процесів, технології покращення бізнес-процесів.

ФК 13. Здатність аналізувати та визначати напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємницьких структур, в тому числі й у сфері авіації, за рахунок впровадження та використання сучасних бізнес-технологій.

7. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організаційне та навчально-методичне керівництво практикою фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології» забезпечується кафедрою економіки та бізнес-технологій факультету економіки та бізнес-адміністрування (ФЕБА) відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, №37-38,

	Система менеджменту якості.	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
	Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології»	Стор. 6 із 11	

ст. 2004), «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті» від 07.02.2020 р. та діючого відповідно до наказу ректора 651/од від 09.12.2021 року «Положення про організацію та проведення практики здобувачів Національного авіаційного університету».

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі кафедри, які беруть безпосередню участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика. Контроль і аналіз результатів практики здійснюється завідувачем кафедри економіки та бізнес-технологій.

Обов'язки здобувачів вищої освіти, керівника практики від університету та від бази практики висвітлені у Розділі 4 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

8. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

№п/п	Зміст роботи
1	Розгляд загальної організаційно-економічної характеристики досліджуваного підприємницької структури (форма власності, організаційно-правова форма підприємницької структури, місія та цілі підприємницької структури)
2	Ознайомлення з установчими документами підприємницької структури, розгляд статуту, організаційної структури підприємницької структури, характеристика зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємницької структури
3	Ознайомлення з фінансовою звітністю підприємницької структури (баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід).
4	Характеристика бізнес-процесів підприємницької структури
5	Встановлення особливостей процесу виробництва або надання послуг
6	Аналіз використовуваних бізнес-технологій
7	Критичний аналіз вихідної інформації, виявлення можливих недоліків та обґрунтування пропозицій для поліпшення результатів діяльності підприємницької структури.

8.1. Звіт з практики

Після закінчення практики фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології» здобувач вищої освіти повинен подати на кафедру:

- звіт про проходження практики;
- календарний план-графік проходження практики;
- щоденні нотатки про проходження практики.

Результати проходження практики здобувачі вищої освіти оформляють як письмовий звіт. Звіт являє собою систематизований і послідовний опис всіх процесів і освітлює всі інші питання, передбачені програмою практики.

Складові звіту практики виробничої наведені в табл. 1

	Система менеджменту якості.	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
	Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології»	Стор. 7 із 11	

Таблиця 1

Структура звіту з практики

№	Зміст	Орієнтовний обсяг
1.	Вступ	1-2 сторінки
2.	Розділ 1. Загальна характеристика підприємства	5-7 сторінок
2.	Розділ 2. Опис та аналітична оцінка діяльності підприємства	5-7 сторінки
3.	Розділ 3. Пропозиції та практичні рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності підприємства	5-7 сторінок
4.	Висновки	1-2 сторінки
5.	Додатки	необмежено

Звіт про практику повинен починатися із загальної характеристики підприємства, складеної на основі його Статуту. Здобувачам вищої освіти, що проходять практику необхідно проаналізувати звітність, де відображаються дані річної діяльності підприємства. Аналітична обробка розрахунків повинна супроводжуватись складанням таблиць, графіків, діаграм, рисунків з поясненнями до них.

В 1-му розділі звіту слід охарактеризувати підприємство за такими пунктами:

- реквізити об'єкта, повна і скорочена назви;
- юридична адреса;
- вид діяльності;
- форма власності,
- організаційна структура підприємства;
- кадрове забезпечення підприємства;
- проведення експрес-діагностики підприємства за орієнтовною картою (табл 2.)

Таблиця 2

Карта експрес-діагностики підприємства

№ з/п	Елемент діагностики	Результат
1.	Основні показники діяльності:	
2.	Обсяг виробництва та продажу	
3.	Чисельність персоналу	
4.	Чистий прибуток (збиток)	
5.	Розмір статутного фонду	
6.	Наявність проблемних зон господарювання:	
7.	Виявлені проблеми виробництва	
8.	Виявлені проблеми якості продукції	
9.	Виявлені проблеми збуту	
10.	Виявлені проблеми менеджменту	
11.	Виявлені проблеми ефективності використання персоналу	

12.	Виявлені проблеми ефективності використання основних та оборотних засобів	
13.	Виявлені проблеми конкурентоспроможності	

2-й розділ необхідно присвятити:

– моніторинг ринкового середовища, оцінювання можливостей зовнішнього зростання (*Pest-аналіз, побудова матриці SWOT, аналіз п'яти конкурентних сил М. Портера*)

3-й розділ необхідно присвятити:

– розробці планів діяльності підприємства або окремих підрозділів (*формування стратегічних цілей та бізнес-процесів*)

Всі частини звіту з практики мають бути оформлені відповідно до таких вимог: формат А4, гарнітура Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, абзацний відступ 1,25 см. Поля: ліве – 3 см, нижнє та верхнє – 2 см, праве – 1 см. Приблизний загальний обсяг звіту з практики – 25-30 сторінок. Звіти, які не відповідатимуть означеним вимогам, повертатимуться на доопрацювання.

9. ПІДСУМКИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен досягти таких програмних результатів навчання (далі – ПРН).

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

ПРН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

ПРН 21. Знати основи побудови бізнес-процесів, методи і підходи до їх удосконалення, що спрямовані на підвищення ефективності функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 22. Застосовувати знання й уміння для розборки стратегії розвитку бізнесу підприємницьких, торговельних та біржових структур, в тому числі й у сфері авіації, для створення умов підвищення їх конкурентоспроможності.

ПРН 23. Застосовувати знання й уміння для розробки та супроводження бізнес-проектів для започаткування нового або розширення діючого бізнесу з метою ефективного управління підприємницькими, торговельними та біржовими структурами.

10.ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кабінет Міністрів України: Офіційний сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Міністерство економіки України. : Офіційний сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>
3. Міністерство фінансів України: Офіційний сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Державна служба статистики України: Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний портал Верховної Ради України: Офіційний сайт. URL:<https://rada.gov.ua>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: Офіційний сайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
7. Світовий Банк. : Офіційний сайт. URL: <http://www.worldbank.org.ru>
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. №435-IV. Редакція від 11.06.2016р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua>
9. Закон України «Про підприємництво». Верховна Рада; Закон від 07.02.1991 № 698-ХІІ (Редакція від 05.04.2015) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.
10. Балабан П.Ю.Комерційна діяльність: Підручник. Харків. Світ Книг. 2018. 452 с.
- 11.Варналій З.С. Конкуренція і підприємництво: монографія. / Київ.

	Система менеджменту якості.	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
	Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології»	Стор. 10 із 11	

нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Знання України, 2021. 463 с.

12. Виноградська А. М. Основи підприємництва : навч. посібник Київ: Кондор, 2018. 544 с.

13. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Грамота, 2017. 520 с.

14. Губені Ю. Е. Підприємництво: навч. посіб. Львів: НВФ «Українські технології», 2019. 572 с.

15. Добрава Н.В. Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.

16. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. Соціальне підприємництво. Бізнесмодель. Реєстрація. Оподаткування. Київ, ТОВ «Агентство «Україна», 2017.92 с.

17. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка. Київ: Ельга–Н, КНТ, 2017. 780 с.

18. Єрмошко М. М. Комерційна діяльність посередницьких організацій: навч. посіб. Київ: НАУ, 2018. 344 с.

19. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.

20. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль:, ТНЕУ, 2020. 304 с.

21. Основи підприємництва: Підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.; /під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.

22. Покропивний С. Ф., Колот В. М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посіб. К.: Вид-во КНЕУ, 2017. 352 с.

23. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.

24. Стратегічне управління: навч. посіб./ В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз, І. В. Токмакова, О. В. Шраменко. Київ:«Центр учбової літератури», 2021. 272 с.

25. Тертичка В.В.Стратегічне управління: підручник. Київ:«К.І.С.», 2017.932 с.

11. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачами вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.11.1.

	Система менеджменту якості.	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
	Фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології»	Стор. 11 із 11	

Таблиця 11.1

№ з/п	Види робіт	Мак кількість балів
1.1	Ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником плану-графіку проходження практики, отримання індивідуального завдання	5
1.2	Проходження інструктажу з порядку проходження практики, з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки	5
1.3	Виконання робіт на базі практики та їх оцінка керівником від бази практики (характеристика)	60
1.4	Своєчасне складання, подання, якісне оформлення та захист звіту з практики	30
Усього		100

Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана здобувачем вищої освіти за результатами виконання та захисту практики в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відповідної заліково-екзаменаційної відомості, а також до навчального індивідуального плану студента та додатка до диплома, наприклад, так: *92/Відм./А*, *87/Добре/В*, *79/Добре/С*, *68/Задов./D*, *65/Задов./E* тощо.